

Trafikutskottets betänkande

1978/79:23

med anledning av propositionen 1978/79:125 med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde jämte motioner

DRIFTBUDGETEN

1. **Kommittéer m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens i propositionen 1978/79:125 bilaga 4 (kommunikationsdepartementet) under punkten 1 (s. 13) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett reservationsanslag av 400 000 kr., varav hälften att avräknas mot automobilskattemedlen.

2. **Byggnad av statliga vägar.** Regeringen har under punkten 2 (s. 13–15) föreslagit riksdagen att till Byggnad av statliga vägar på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 380 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Motionen

I motionen 1978/79:2585 av Bo Lundgren och Wiggo Komstedt (båda m) hemställs

1. att riksdagen beslutar att statlig vägbyggnadsverksamhet med syfte att bereda sysselsättning åt övertalig varvpersonal också får förekomma i Kristianstads län,

2. att riksdagen begär att regeringen inom den i propositionen 1978/79:125 angivna ekonomiska ramen gör en ny fördelning av medlen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att dessa medel i första hand bör användas till förbättringar av särskilt olycksdrabbade vägsträckor.

Utskottet

Under förevarande avsnitt i propositionen redovisas de beslut rörande vägbyggnad som regeringen fattat med stöd av riksdagens bemyndigande, den s. k. finansfullmakten (prop. 1977/78:100 bil. 2, FiU 1977/78:16, rskr 1977/78:227).

Regeringen har sålunda den 7 december 1978 beslutat att statens vägverk

från reservationsanslaget Byggande av statliga vägar får – utöver vad regeringen i annat sammanhang har föreskrivit – bedriva statlig vägbyggnadsverksamhet för ett belopp av sammanlagt högst 60 milj. kr. Arbena fördelades mellan Södermanlands, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs och Gävleborgs län och skulle utföras av arbetskraft som rekryterats i samråd med vederbörande arbetsförmedling.

På motsvarande sätt har regeringen den 28 december 1978 beslutat om statlig vägbyggnadsverksamhet i Stockholms län för ett belopp av högst 130 milj. kr. Dessa arbeten skulle i huvudsak bedrivas med norrbottnisk arbetskraft som rekryterats i samarbete med arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnden i Norrbottens län.

Slutligen har regeringen den 1 februari 1979 med stöd av det tidigare nämnda bemyndigandet medgivit statens vägverk att bedriva statlig vägbyggnadsverksamhet i varvsregionerna för ett belopp av sammanlagt högst 190 milj. kr. Arbetena fördelades därvid mellan Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs län. Arbetena skulle i första hand bedrivas för att bereda sysselsättning åt övertalig varvpersonal. Möjlighet skulle dock finnas att rekrytera arbetslösa väg-, anläggnings- och byggnadsarbetare från regioner med mera betydande sysselsättningsproblem.

I syfte att tillföra anslaget de medel som regeringen har tagit i anspråk med stöd av finansfullmakten föreslår föredragande statsrådet ett medelstillskott om 380 milj. kr.

I motionen 1978/79:2585 hemställs att riksdagen dels beslutar att statlig vägbyggnadsverksamhet med syfte att bereda sysselsättning åt övertalig varvpersonal också får förekomma i Kristianstads län, dels begär att regeringen inom den i propositionen angivna ekonomiska ramen gör en ny fördelning av medlen, dels ock som sin mening ger regeringen till känna att dessa medel i första hand bör användas till förbättringar av särskilt olycksdrabbade vägsträckor.

Utskottet har i det tidigare framhållit att medelsframställningen endast innebär att det ifrågavarande anslaget skall tillföras de medel som regeringen har tagit i anspråk med stöd av finansfullmakten. Användningen av dessa medel har redan beslutats av regeringen på sätt redovisats i det föregående. På grund härav bör motionen i fråga ej föranleda någon riksdagens åtgärd. Utskottet har för sin del intet att erinra mot den begärda medelsanvisningen och tillstyrker alltså regeringens förslag därom.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. till *Byggande av statliga vägar* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett reservationsanslag av 380 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
2. lämnar motionen 1978/79:2585 utan åtgärd.

3. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten 3 (s. 15–16) och hemställer

att riksdagen till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

4. **Ersättning till luftfartsverket för vissa stimulansåtgärder på Sturups flygplats.** Regeringen har under punkten 4 (s. 16–19) föreslagit riksdagen att till Ersättning till luftfartsverket för vissa stimulansåtgärder på Sturups flygplats på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.

Motionen

I motionen 1978/79:2593 av Bo Lundgren och Wiggo Komstedt (båda m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder för att motverka en försämrad konkurrenssituation för Ängelholms flygplats enligt vad som anförs i motionen.

Utskottet

I propositionen erinras om att luftfartsverket får medge sådan rabatt på landnings- och passageraravgift som kan anses vara förenlig med verkets ekonomiska intressen. Efter en undersökning av chartermarknaden i Sydsverige utformade luftfartsverket år 1975 ett stimulanspaket för att – i överensstämmelse med allmänhetens önskemål – överföra chartertrafik från Kastrup till Sturup. Stimulansåtgärderna omfattade bl. a. bonus till de researrangörer som utökade sin trafik på Sturup och rabatter till flygföretagen på landningsavgifterna. Under åren 1975–1978, då stimulansåtgärderna har satts in, har antalet resenärer på Sturup ökat från ca 70 000 till ca 170 000. Trafikökningen har medfört en intäktsförstärkning för luftfartsverket under år 1978 på mer än 10 milj. kr. Denna intäktsförstärkning har gjort det möjligt för luftfartsverket att begränsa höjningen av luftfartsavgifterna.

I april 1978 beslöt riksdagen (prop. 1977/78:98, SkU 1977/78:45, rskr 1977/78:222) att införa en skatt på charterresor med flyg till utlandet. Skatten utgår med 100 kr. per passagerare. I Danmark har en reseskatt införts som utgår med 50 danska kr., vilket motsvarar ca 40 svenska kr. Härigenom uppstod en skillnad mellan den svenska och danska reseskatten på ca 60 kr. Läger man här till skillnaden i flygplatsavgifter om ca 40 kr. har kostnads-skillnaden efter skattens införande blivit 100 kr. till Kastrups fördel.

Under hösten 1978 har budgetministern, enligt vad föredragande statsrådet säger sig ha erfärit, vid nordiska finansministermöten tagit upp frågan om en likformig nordisk reseskatt. Någon lösning av frågan under den allra

närmaste framtiden kan enligt budgetministern inte förväntas.

Luftfartsverket har i skrivelse den 29 januari 1979 till regeringen framhållit att en markant överflyttning av trafik till Kastrup från Sturup kommer att ske under sommarsäsongen 1979, april–september, om inte åtgärder som leder till en minskning av nuvarande konkurrensskillnad mellan Kastrup och Sturup kan presenteras inom en snar framtid.

För att förhindra en överföring av charterpassagerare från Sturup till Kastrup förordar föredraganden att medel ställs till luftfartsverkets förfogande för stimulans av chartertrafiken på Sturup. Medelsanvisningen bör enligt propositionen avse chartertrafiken under sommarsäsongen innevarande budgetår, dvs. perioden april–juni 1979. I likhet med luftfartsverket anser föredraganden att en stimulans med allmänna medel motsvarande 40 kr. per passagerare behövs för att önskad effekt skall kunna uppnås. Med ett beräknat antal passagerare av 62 500 under den berörda tidsperioden skulle det totala medelsbehovet uppgå till 2,5 milj. kr. Frågan om bidrag till chartertrafiken under nästa budgetår får enligt föredraganden med beaktande av utvecklingen prövas senare.

Utskottet vill i detta sammanhang hänvisa till sitt yttrande (TU 1977/78:1 y) till skatteutskottet i samband med införandet av charterskatten. Trafikutskottet erinrade där om sitt tidigare uttalande i betänkandet TU 1977/78:12, vari utskottet starkt betonat vikten av att konkurrensförhållandena för Sturup ej försämrats och att frågan härom följs med största uppmärksamhet. Utskottet framhöll vidare vikten av att den föreslagna skatten inte fick leda till en överströmning av passagerare från Sturup till Kastrup. Utskottet pekade också på möjligheten att i annan ordning än genom utformningen av charterskatten vidta åtgärder i berört syfte. Mot bakgrund av det sålunda anförda och till vad som i den förevarande propositionen framhållits om risken för en överflyttning av passagerare från Sturup till Kastrup finner utskottet den nu föreslagna stimulansåtgärden angelägen. Utskottet tillstyrker därför den begärda medelsanvisningen. Utskottet förutsätter samtidigt att regeringen med största uppmärksamhet följer utvecklingen beträffande charterskattens trafikpolitiska effekter. Så länge frågan om konkurrensutjämning mellan Sturup och Kastrup inte på annat sätt fått en tillfredsställande lösning bör medelstildelning i angivet syfte fortsätta.

I motionen 1978/79:2593 hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder för att motverka en försämrad konkurrenssituation för Ängelholms flygplats enligt vad som anføres i motionen. Enligt motionen kan de föreslagna stimulansåtgärderna komma att medföra en omfördelning av chartertrafiken inom Skåne. Det finns sålunda uppenbara risker för att charteravgångar som skulle kunna tänkas förläggas till Ängelholm – eller som redan varit förlagda där – nu läggs till Sturup.

Utskottet hade vid sin behandling av årets budgetproposition att ta

ställning till en motion av likartat innehåll. I det av riksdagen godkända betänkandet TU 1978/79:12, s. 15 (rskr 1978/79:191) redogjorde utskottet för ett av kommunikationsministern avgivet svar på en i riksdagen framställd fråga i ämnet. I svaret framhöll kommunikationsministern bl. a. att de tidigare vidtagna stimulansåtgärderna endast syftat till att förbättra Sturups förutsättningar att konkurrera med Kastrup. Vidare påpekades i svaret att den intäktsökning stimulansåtgärderna medfört kommit även andra flygplatser inom landet till del på sätt nämnts i det föregående. Utskottet avstyrkte motionen i fråga.

Utskottet vill även nu betona att avsikten med den i propositionen 1978/79:125 föreslagna stimulansåtgärden uteslutande är att förbättra Sturups konkurrenssituation gentemot Kastrup och inte att styra valet av flygplatser inom landet för charterflygningar. I propositionen har föredraganden tvärtom förklarat att det är angeläget att luftfartsverket genom olika åtgärder skapar förutsättningar för utveckling av trafiken på de svenska flygplatserna. Mot bakgrund härav förutsätter utskottet att regeringen uppmärksam följer även den fråga som berörs i förevarande motion. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen synes därför inte påkallad.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. till *Ersättning till luftfartsverket för vissa stimulansåtgärder på Sturups flygplats* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.,
2. lämnar motionen 1978/79:2593 utan åtgärd.

KAPITALBUDGETEN

5. **Ökning av aktiekapitalet i Tidningstjänst AB (TAB).** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten 5 (s. 19–20) och hemställer

att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats angående nyteckning av aktier i Tidningstjänst AB.

6. **Sjöfartsmateriel m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten 6 (s. 20) och hemställer

att riksdagen till *Sjöfartsmateriel m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett investeringsanslag av 13 000 000 kr.

Stockholm den 8 maj 1979

På trafikutskottets vägnar

SVEN MELLQVIST

Närvarande: Sven Mellqvist (s), Carl-Wilhelm Lothigius (m), Arne Persson (c), Essen Lindahl (s), Alfred Håkansson (c), Nils Hjorth (s), Rune Torwald (c), Birger Rosqvist (s), Rolf Clarkson (m), Bertil Zachrisson (s), Wiggo Komstedt (m), Margit Sandéhn (s), Eric Rejdnell (fp), Sten-Ove Sundström (s) och Stina Eliasson (c).

Särskilda yttranden

1. vid *punkten 2* (Byggnad av statliga vägar) av Wiggo Komstedt (m) som anförde:

I motionen 1978/79:2585 har yrkanden ställts rörande angelägenheten av att öka sysselsättningen främst i Kristianstads län. Enligt min mening föreligger berättigade motiv att kritisera det beslut som regeringen fattat i anledning av användning av de medel som får tas i anspråk med stöd av finansfullmakten. Således borde en mera ingående prövning av de föreliggande sysselsättningsbehoven ha resulterat i satsningar även i Kristianstads län. Utskottet borde således enligt min mening, med tillstyrkan av regeringens förslag, även ha påtalat att de sysselsättningsproblem som föreligger i exempelvis Kristianstads län delvis kunnat lösas med de i finansfullmakten till buds stående medlen. Riksdagens medgivande till regeringen när det gäller ianspråktagande av medel inom ramen för en finansfullmakt innebär enligt min mening inte att riksdagen därmed också avsäger sig möjlighet till erinringar i samband med tillstyrkan av regeringens tidigare fattade beslut om medelsdisposition inom ramen för nämnda fullmakt.

2. vid *punkten 4* (Ersättning till luftfartsverket för vissa stimulansåtgärder på Sturups flygplats) av Rolf Clarkson och Wiggo Komstedt (båda m) som anförde:

Charterskatten snedvrider konkurrensen med Kastrup inte bara för Sturup, utan också för flygplatsen i Ängelholm. Befolkningsunderlaget i nordvästra Skåne är så stort att intresse föreligger från researrangörernas sida för att förlägga avresor till Ängelholms flygplats, men även här är närheten till Kastrup till följd av charterskatten besvärande. Så är t. ex. avståndet mellan Helsingborg, som är centralorten i nordvästra Skåne, och Sturup dubbelt så stort som mellan Helsingborg och Kastrup.

Det finns all anledning att noga följa utvecklingen även för Ängelholms flygplats och om så krävas göra även denna flygplats delaktig av rabatterade avgifter för charterflygningar.